

Vogel & Noot 'Holland Edition' doet het goed in Nederlandse klei

Nederlandse akkerbouwers zijn veeleisend als het gaat om hun ploegwerk. Geen wonder dat nu ook de Oostenrijkse ploegenfabrikant Vogel & Noot speciaal voor Nederlandse boeren met twee nieuwe typen risters komt: de NL 460 en de WXL 430. Beide risters zijn ontworpen om ook de zwaarste klei goed te keren. Landbouwmechanisatie probeerde een Vogel & Noot WXS 950 ploeg met het NL 460 rister uit op een echt Nederlands perceel, bont en niet te licht.

Tekst: Erik Bonte - Foto's: Gertjan Zevenbergen

Met een jaarproductie van zo'n 4.000 ploegen per jaar is Vogel & Noot de grootste ploegenfabrikant van Noordwest-Europa. Maar het bedrijf laat het niet bij het bouwen van ploegen. Het produceert ook de slijtdelen voor ploegen van onder meer Kverneland, Rabewerk en Lemken, en bouwt rotorkoepgen en niet-aangedreven grondbewerkingsmachines. Hoewel het hoofdkantoor van Vogel & Noot Landmaschinen in het Oostenrijkse Wartberg gevestigd is, verhuisde de productie in 1992 naar het Hongaarse Mosonmagyaróvár waar het vrijwel alle onderdelen in eigen beheer maakt. Met de nieuwe kleiristers, de NL460 en de WXL430, hoopt Vogel & Noot samen met haar importeur Mechatrac vaste grond in Nederland te krijgen. Of dat ook zal lukken, moet blijken. We probeerden daarom een Vogel & Noot XMS 950 Vario met het nieuwe NL 460 rister uit op een perceel kleigrond in Oost-Zeeuws-Vlaanderen. De afslibbaarheid varieerde van 15 tot 35%. Juist daar moest dit rister zich thuis voelen. De vlakke inloophoek en het lange, cilindrische gevormde rister geleiden de grondbalk namelijk tot die in zijn geheel is omgekeerd en alle gewasresten zijn ondergewerkt. Daar zorgt ook de grote vrije hoogte onder het frame voor. Die varieert namelijk tussen 78 en 82 cm. De snijbreedte van de ploeg is op alle vier scharen te variëren van 32 tot 52 cm terwijl de afstand tussen de schaarpunten 95 cm bedraagt. Desondanks oogt de ploeg rank maar degelijk. Er is niets aan de hoofdbalk gelast, alles is er bouten op gemonteerd. De ploeg weegt 1.250 kg en is uitgerust met zowel voorscharen als schijfkouters en een steunwiel.

De draadspindel voor het overbuik/overrug afstellen. Een halve slag verstellen gaat niet (foto onder). De spindel is niet geblokkeerd.

De treklijn instellen doe je met behulp van de draaispindel, het instellen van de snijbreedte gebeurt met de memorycilinder.

▪ Veerkrachtig

Het wentellichaam is uit één stuk gesmeed. Voor de aanspanning zijn twee sleufgaten en een vast gat aanwezig. Zodra de ploeg achter de trekker hangt, valt vooral het tussenstuk tussen de kop en de ploegbalk al snel op. Het verhindert dat de gemonteerde schijfkouters tegen de wentelcilinder aankomen. Daarnaast zijn de risters op relatief dunne, veerkrachtige stelen gemonteerd en dat is tijdens het ploegen te zien.

De risters bestaan uit in totaal vier slijtdelen. De zoolijzers en de voorscharen beide uit twee. De ploeg bevat weinig smeernippels. Op de schijfkouters zitten er geen. Daarmee voorkomt Vogel & Noot dat gebruikers de lagers van de schijven zouden smeren. Zeker als dat te vaak gebeurt, ontstaat er immers ruimte tussen het huis en het lager. Daar kan grond, vuil en vocht tussen komen. Op twee percelen die we in één keer overdwars ploegden, stonden respectievelijk uien en snijmaïs. Een deel van de percelen was gewoeld en samen met de variërende afslibbaarheid en de losse ondergrond maakte dat het afstellen van de ploeg niet gemakkelijk. De treklijn stel je in door een draadspindel op de bok in of uit te draaien. Met een borgmoer zet je de juiste instelling vast.

▪ Te lange bout

De voorscharen kun je zowel horizontaal, op twee manieren, als verticaal afstellen. Wanneer je de voorscharen zowel horizontaal als verticaal wilt afstellen, moet je twee bouten losdraaien voordat je de scharen kunt draaien. Het is het gemakkelijkst door eerst één bout los te draaien, waarna je vervolgens met één hand de voorschaar vast pakt en met

de andere hand de tweede bout losdraait. Doe je dit niet dan schuift de voorschaar over de steel naar beneden en ben je de instelling kwijt. Als je de voorschaar wat meer slepend of stekend wil zetten, doe je dit door een bout van elke strop van de bevestiging op het ploeglichaam los te draaien. Met behulp van twee stelbouten kun je beide voorscharen, zowel onder als boven, in het horizontale vlak verdraaien. Dit gaat zonder problemen als je de stroppen niet te ver losdraait. Doe je dit wel, dan komen de afstelbouten uit de arrètering en valt de steel naar beneden. De ploeg kan ook uitgerust worden met schijfkouters. Deze zitten op een stuk plat ijzer bevestigd. Om ze horizontaal af te stellen moet je de bout die de steel vastklemt losdraaien.

Met behulp van sleutel 24 verstel je de breedte-instelling van de ploeg.

Om de wijzer af te stellen kun je deze naar links of rechts verschuiven. Hier zit de aanwijzer tegen de bout.

Het instellen van het steunwiel gebeurt traploos.

Om de steel naar links of rechts te bewegen moet je eerst een boutje van de steelbout wegdraaien en het andere naar de steel toe. Het boutje dat naar het ploeglichaam gericht is, blijkt net iets te lang zodat je er wel een steek-sleutel op kunt zetten maar hem nauwelijks kunt verdraaien. Een kortere bout zou hier beter passen. Met behulp van een draaispindel is de ploeg overbuik en overrug af te stellen. Deze spindel is echter alleen in hele slagen te verdraaien. De spindel kan namelijk niet op een halve slag geborgd worden. Dat is te wijten aan een knik in het handvat dat tevens als borging dienst doet.

▪ Niet dicht smeren

Het instellen van het diepte- en steunwiel gebeurt eveneens met een draadspindel. Eerst draai je de borgmoer los, daarna kun je de draadspindel in- of uitdraaien totdat de juiste hoogte is bereikt. Een hydraulische cilinder dempt de schokken. Tijdens het ploegen valt vooral op dat de ploeg licht trekt. De 103 kW sterke New Holland trekker had er een makkie aan. De grond komt soepel op het rister die de grond even vasthoudt en daarna voldoende keert. Doordat de grond plaatselijk aan de lichte kant en de rijnsnelheid met 6 tot 7 km/h vrij hoog was, blijft er wel grond tussen het rister en de voorschaar hangen die niet wordt gekeerd. Iets langzamer rijden lost dat op. Op zwaardere grond doet dat probleem zich niet voor en kun je dus wel weer sneller rijden. Wanneer je over de ploeg kijkt, valt op dat de risters bewegen. Dat voorkomt dat de grond op zware plekken wordt afgesneden. Wanneer het rister bij zo'n zware plek komt, veert het rister even een stukje naar achteren en komt even later weer in zijn oorspronkelijke stand terug, wat er voor moet zorgen dat de grond op de natuurlijke breukvlakken breekt en niet dichtgesmeerd wordt.

▪ Buigen

De aanwijzer en schaalverdeling van de snijbreedte-instelling zijn goed afleesbaar, maar niet vanuit de cabine. Ook bleek eens te meer dat een dergelijke aanwijzer bij een gloednieuwe ploeg van te voren goed afgesteld moet worden. De ploeg sneed namelijk op z'n breedst terwijl de wijzer toch 35 centimeter aan gaf. Het verhelpen van dit probleem zou simpelweg een kwestie zijn van de bout los te draaien en de aanwijzer iets naar buiten te verschuiven, maar dat blijkt niet het geval. De wijzer stoot tegen de afstelbout van de schijfkouters zodat ook de wijzer nog iets naar buiten gebogen moet worden. De schaalverdeling, van 30 tot 50 cm in stappen van 5 cm, is wel goed, al is de wijzer iets te breed voor de schaalverdeling en valt de snijbreedte door het scheef opstaande eind niet nauwkeurig af te lezen.

▪ Memorycilinder

De snijbreedte laat zich soepel instellen. Met behulp van het smooventiel op de trekker is ook de gevoeligheid waarmee het snijbreedte-instelling reageert, goed af te stellen. Het ventiel smooit ongeveer de helft van de olie zodat de snijbreedte niet schielijk varieerde bij het aanraken van de hydrauliekhendel. Geeft de trekker teveel olie, dan blijft de klep in de cilinder op de ploeg open staan en zet de ploeg bij de ene gang de snijbreedte wel op zijn smalst voor hij de ploeg wentelde en bij de andere gang niet. Na het wentelen komt de ploeg weer op de ingestelde breedte terug.

De grond komt soepel op het, uit vier delen bestaande, rister. Het houdt de grond even vast en keert het daarna voldoende.

De memorycilinder, een noodzakelijk hulpmiddel, fungeert dus goed.

▪ Eindoordeel

De Vogel & Noot Holland Edition met het NL 460 rister is een ploeg die zich goed kan meten met andere ploegen. Het rister houdt de grond eventjes vast en keert de grond vervolgens voldoende. Gewasresten en groenbemesters kunnen zo goed ondergewerkt worden. Alle onderdelen kunnen goed afgesteld worden,

al vertoont de ploeg kleine gebreken waar de constructeurs nog even naar moeten kijken om het afstellen perfect te laten zijn. De ploeg heeft weinig smeernippels, ondermeer op de lagerbussen van de varioverstelling en de ploegkop. Op de schijfkouters zijn geen smeernippels gemonteerd. Doordat het lagerhuis hermetisch kan er onmogelijk grond en vocht in komen. De 4-schaar Holland Edition XM950-IV-NL 460 kost € 9.670. Je moet het dan wel zonder voorscharen en schijfkouters doen. ■

Impressie in 't kort

- Bouw**
  - + Degelijk uitgevoerd
  - Slordige afwerking
- Afstelling**
  - + Instellen steun en dieptewiel
  - + Instelling treklijn
  - 0 Afstellen voorscharen
  - 0 Afstellen overbuik/overrug: spindel is alleen over hele slagen te draaien
  - Afleesbaarheid wijzer: de wijzer is vanuit de trekker niet te zien de aanwijzer is te breed
  - Afstellen schijven: de boutjes om snijbreedte van de schijven vast te zetten zijn te lang
- Ploegwerk**
  - + Goede kring van de grond
  - + Trekt licht
  - Te grote olietoevoer zorgt ervoor dat de ploeg zichzelf vóór het wentelen niet op z'n smalst zet
- Onderhoud**
  - + Weinig smeernippels door uitgekende lagering
  - + Veel afzonderlijke slijtdelen

Legenda - = onvoldoende 0 = voldoende + = goed

Eerste praktijkervaring...

Jac Inghels heeft samen met zijn broer Peter in Heikant een akkerbouwbedrijf van 77 ha. Op deze oppervlakte worden zaauien, winter-tarwe, snijmaïs en suikerbieten verbouwd. Voor de teelt van poot aardappelen wordt jaarlijks circa 150 ha land gehuurd. De grondsoort binnen het bedrijf varieert in afslibbaarheid tussen 0 en 50%. Inghels heeft enkele dagen met de 4-schaar Vogel & Noot geploegd en heeft na afloop gemengde gevoelens over de werking van de ploeg. "Op de lichte grond ploegt hij perfect vlak, op de zware grond kwam hij steeds de grond uit. Vermoedelijk heeft het toch met de afstelling te maken die op dat moment niet optimaal was."

